

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
PEDRO CRUZ VILLALÓN
esitatud 27. juunil 2013¹

Kohtuasi C-166/12

Radek Časta
versus
Česká správa sociálního zabezpečení

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Krajský soud v Praze (Tšehhi Vabariik))

Euroopa Liidu ametnikud — Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõige 2 — Vanaduspensionid — Siseriiklikus skeemis omandatud pensioniõigused — Ülekandmine liidu pensioniskeemi — Pensioniõiguste kogumaksumus — Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 34

1. Käesolev menetlus annab Euroopa Kohtule võimaluse esimest korda käsitleda määrusega nr 723/2004² muudetud Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjade (edaspidi „personalieeskirjad”) ³ VIII lisa artikli 11 lõiget 2. See säte annab ametnikele, kes astuvad pärast liikmesriigis teenistusest või töölt lahkumist liidu teenistusse, võimaluse kanda liidu pensioniskeemi üle liikmesriigis omandatud pensioniõiguste kogumaksumus. Euroopa Kohtul palutakse käesolevas asjas selgitada, mida tuleb mõista ülekantavate „pensionõiguste kogumaksumuse” all ja millised võimalikud piirid seab nimetatud säte liikmesriikidele nimetatud kogumaksumuse arvutamisel.

2. Küsimused kerkisid seoses Tšehhi pensionikindlustusskeemis kindlustatud isiku astumisega liidu teenistusse, kui Česká správa sociálního zabezpečení (Tšehhi sotsiaalkindlustusamet) pakkus tema pensioniõiguste ülekandmise taotluse alusel liidu pensioniskeemi ülekandmiseks rahasumma, mis moodustab alla 50% tema eest tehtud sissemaksete summast.

I. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigus

3. Personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõige 2 on põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis sõnastatud järgmiselt:

„Ametnikul, kes asub ühenduste teenistusse:

— pärast lahkumist valitsusasutuse või riikliku või rahvusvahelise organisatsiooni teenistusest või

¹ — Algkeel: saksa.

² — Nõukogu 22. märtsi 2004. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 723/2004, millega muudetakse Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirju ja Euroopa ühenduste muude teenistujate teenistustingimusi (ELT L 124, lk 1; ELT eriväljaanne 01/02, lk 130).

³ — Kehtestatud nõukogu 29. veebruari 1968. aasta määrusega (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjad ja muude teenistujate teenistustingimused ning komisjoni ametnike suhtes ajutiselt kohaldatavad erimeetmed (Personalieeskirjad) (EÜT L 56, lk 1; ELT eriväljaanne 01/02, lk 5).

— pärast tegutsemist töötaja või füüsilisest isikust ettevõtjana,

on õigus pärast ametissenimetamist, kuid enne personalieeskirjade artiklis 77 nimetatud vanaduspensioni maksmise õiguse saamist, tasuda ühendustele tegeliku ülekandekuupäeva kohaselt sellise teenistuse või tegevustega omandatud pensioniõiguste kogumaksumus. [...]

Ametnikud võivad kasutada käesolevat korda üksnes üks kord iga liikmesriigi ja asjaomase pensionifondi puhul.”

4. Esimese lõigu teisele taandele järgnev lauseosa „on õigus pärast ametissenimetamist [...] tegeliku ülekandekuupäeva kohaselt [...] omandatud pensioniõiguste kogumaksumus” lisati määrusega nr 723/2004. Alates 1. maist 2004⁴ asendas see varem kasutatud sõnastuse „on õigus pärast ametissenimetamist tasuda ühendustele seoses sellise teenistuse või sellise tegevusega omandatud vanaduspensioniõiguse kindlustusmatemaatiline väärtus või selle kindlasummaline tagasiosimisväärtus”.

B. Siseriiklik õigus

5. Tšehhi pensionikindlustust käsitlevad keerulised õigusnormid on mitmes õigusaktis laiali. Käesolevas asjas on olulised sotsiaalkindlustusmaksete ja riiklike tööhõivemaksete seadus nr 589/1992, pensionikindlustuse seadus nr 155/1995 ja valitsuse määrus nr 587/2006, millega kehtestatakse pensioniõiguste vastastikuse ülekandmise üksikasjalik kord seoses Euroopa ühenduste pensioniskeemiga.

1. Pension

6. Seaduse nr 589/1992 kohaselt tasuvad Tšehhi pensionikindlustusmakseid tööandjad ja töötajad. Tööandjate sissemaksete määr oli 1996.–2003. aastal 19,5% ja alates 2004. aastast 21,5% maksubaasist. Töötajad pidi sel ajavahemikul tasuma 6,5% maksubaasist. Tööandja maksubaas arvutatakse kõigi tema töötajate maksubaaside summana (seaduse nr 589/1992 §-d 3–5).

7. Vanaduspensioni suuruse arvutamisel liidetakse kõigi õigustatud isikute puhul sama baasmäär ning taotleja kogu kindlustusperioodist ja „arvutusbaasist” sõltuv muutuv määr (seaduse nr 155/1995 §-d 33–36).

8. Seaduse nr 155/1995 § 34 lõike 1 kohaselt on muutuva määra suurus kindlustusperioodi iga täisaasta kohta 1,5% kuu arvutusbaasist. Ajavahemikke, mil puudus sissetulek, millelt saaks makseid arvestada („asenduskindlustusperiood”, nagu lapsehooldus- ja õppeaeg) arvestatakse kindlustusperioodi hulka 80% ulatuses.

9. Arvutusbaas põhineb töötaja isikustatud baasosal. Selleks on seaduse nr 155/1995 § 16 kohaselt keskmine kuupalk, millelt tasutakse pensionikindlustusmakseid kogu kindlustusperioodi jooksul, kuid mitte rohkem kui 30 aasta jooksul.⁵ Kuni 10 000 Tšehhi krooni suuruse isikustatud baasosa puhul vastab arvutusbaas isikustatud baasosale. Sellest suuremad summad kuni 24 800 Tšehhi kroonini lähevad arvutusbaasis arvesse 30% ulatuses ja nimetatud summat ületavad summad 10% ulatuses (seaduse nr 155/1995 § 15). Asenduskindlustusperioodid arvestatakse kindlustusperioodi hulka. Isikustatud baasosa arvutamiseks lühendatakse aluseks võetavat perioodi „välja arvatavate perioodide” võrra, mis enamikul juhtudel kattuvad asenduskindlustusperioodidega.

4 — Määruse nr 723/2004 artikkel 2.

5 — See väärtus ajakohastatakse arvutamise ajal keskmise palga arengu indeksi alusel.

2. Pensioniõiguste ülekandmine

10. Vastavalt pensionikindlustuse seaduse nr 155/1995 § 105a lõigetele 1 ja 4, millega rakendatakse personalieeskirjade nõuded, on kindlustatutel, kes astuvad Euroopa ühenduste või nende institutsioonide teenistusse ametnikena või muude teenistujatena ja kes lõpetavad töötamise Tšehhi Vabariigis, õigus sellele, et nende Tšehhi Vabariigis omandatud pensioniõigused kantakse üle ühenduse pensioniskeemi, kui nad ei saa pensioni Tšehhi kindlustussüsteemist, kusjuures „pensioniõiguste all [...] mõistetakse kindlustusmatemaatilise väärtusena väljendatud rahasummat, mis sõltub täidetud kindlustusperioodist ja maksubaasist”.

11. Euroopa Liidu teenistusse astunud ametniku pensioniõiguste ülekandmise üksikasjalik kord on kindlaks määratud Tšehhi määruses nr 587/2006. Selle § 2 käsitleb Tšehhi Vabariigis omandatud ülekantavate pensioniõiguste suuruse arvutamist. Selles on sätestatud:

- „1. Tšehhi Vabariigis omandatud ja ülekantavate pensioniõiguste suurus arvutatakse nii, et korrutatakse edasilükatud pensioniühiku väärtus vanaduspensioni eeldatava muutuva määra ja vanaduspensioni baasmäära proportsionaalse osa summaga.
2. Vanaduspensioni eeldatav muutuv määr arvutatakse pensionikindlustuse seaduse § 34 lõikes 1 ettenähtud korras nii, et kindlustusperiood ja arvutusbasis määratakse kindlaks Euroopa ühenduse pädevale institutsioonile pensioniõiguste ülekandmise taotluse esitamise kuupäeva seisuga [...] Isikustatud baasosa arvutamisel käsitatakse ühenduse pensioniskeemis osalemise perioodi väljaarvatava perioodina. [...]
3. Vanaduspensioni baasmäära proportsionaalne osa arvutatakse nii, et taotluse kuupäeval kehtinud vanaduspensioni baasmäär korrutatakse selleks kuupäevaks Tšehhi pensioniskeemis täitunud kindlustusperioodi ja kõnealusest kuupäevast kuni pensioniõiguste ülekandmise taotleja (edaspidi „taotleja”) vanaduspensionieani (vastavalt taotluse kuupäeval kehtivatele sätetele) kestva kindlustusperioodi jagatisega. [...]
4. Edasilükatud pensioniühiku väärtuse kindlaksmääramisel võetakse aluseks taotleja vanus taotluse kuupäeval [...], sellel kuupäeval kehtivad suremustabelid ja 70% sellel kuupäeval kohaldatavast maksimaalsest tehnilisest intressimäärast, mis on kehtestatud õigusnormidega kindlustuse jaoks. [...]
5. Edasilükatud pensioniühiku väärtuse kindlaksmääramiseks kasutatakse Töö- ja Sotsiaalministeeriumi suremustabeleid, mis on meestele ja naistele ühised ja koostatakse viieks järjestikuseks kalendriaastaks.
6. Lõigete 1–5 kohaselt arvutatud summale lisatakse rahasumma, mida määratletakse intressina lõigete 1–5 kohaselt kindlaksmääratud summalt taotluse kuupäevast kuni rahasumma [...] Euroopa ühenduste pensioniskeemi kontole ülekandmise kuupäevani kestva ajavahemiku eest. [...]”

12. Määruse nr 587/2006 lisa sisaldab edasilükatud pensioniühiku väärtuse arvutamise valemit. Maksimaalne tehniline intressimäär on sätestatud määruse nr 434/2009 artikli 12 lõike 1 esimeses lauses ja sõltub riigivõlakirjade tootlusest.

II. Asjaolud ja põhikohtuasi

13. R. Časta on Euroopa Komisjoni ametnik. Enne sellesse ametisse astumist 1. detsembril 2006 osales ta eelotsusetaotluse esitanud kohtu teabe kohaselt peaaegu kümme aastat, nimelt alates 1. oktoobrist 1996,⁶ Tšehhi pensionikindlustusskeemis ja sellesse skeemi tehti vastavaid sissemakseid.

14. R. Časta esitas 28. novembril 2008 komisjonile personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõike 2 alusel taotluse Tšehhi Vabariigis omandatud pensioniõiguste kogumaksumuse tasumiseks ühendusele. Komisjon edastas tema taotluse 27. märtsil 2009 Česká správa sociálního zabezpečení'le (edaspidi „põhikohtuasja vastustaja“).

15. Põhikohtuasja vastustaja pakkus 8. veebruari 2011. aasta otsusega R. Časta ülekantavaks summaks 523 584 Tšehhi krooni. See summa moodustab 48,26% R. Časta eest selleks ajaks tehtud sissemaksetest (1 084 922,05 Tšehhi krooni⁷).

16. Põhikohtuasja vastustaja arvutas pakutud summa vastavalt seaduse nr 155/1995 taotluse esitamise kuupäeval kehtinud redaktsiooni §-le 105a ja määruse nr 587/2006 §-le 2.

17. R. Časta esitas nimetatud otsuse peale vaide. Tema arvates on Tšehhi õiguses ettenähtud arvutusmeetod vastuolus personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõikega 2 koostoimes EÜ artikliga 10 (nüüd ELL artikli 4 lõige 3). Ülekantav summa peaks olema vähemalt ligilähedane tehtud sissemaksete kogusummale või seda ületama. Ka on rikutud võrdse kohtlemise põhimõtet. Lisaks väidab R. Časta, et tema õiguste arvutamisel ei võetud arvesse ajavahemikku, mil ta osales Euroopa Ühenduse pensioniskeemis.

18. Põhikohtuasja vastustaja jättis vaide 10. mail 2011 rahuldamata. Kaebaja pöördus 12. mail 2011 Krajský soud v Praze'sse, paludes selle otsuse tühistada.

III. Eelotsusetaotlus ja menetlus Euroopa Kohtus

19. Krajský soud v Praze otsustas 3. aprillil 2012 Euroopa Kohtusse saabunud määrusega menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule ELTL artikli 267 alusel järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kuidas tuleb käsitada mõistet „pensioniõiguste kogumaksumus“ nõukogu 29. veebruari 1968. aasta määruse (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjad ja muude teenistujate teenistustingimused ning komisjoni ametnike suhtes ajutiselt kohaldatavad erimeetmed (muudetud nõukogu määrusega nr 723/2004, edaspidi „personalieeskirjad“), VIII lisa artikli 11 lõikes 2? Kas see mõiste hõlmab nii kindlustusmatemaatilise väärtusena kui ka kindlasummalise tagasiostmisväärtusena vastavalt personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõikele 2 (enne määruse nr 723/2004 jõustumist kehtinud redaktsioonis) kindlaksmääratud pensioniõiguste suurust või tuleb seda pidada kattuvaks vaid ühega nendest mõistetest, ning vastasel juhul – kuidas see neist erineb?
2. Kas personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõikega 2 koostoimes Euroopa Liidu lepingu (Lissaboni lepinguga muudetud redaktsioonis) artikli 4 lõikega 3 on vastuolus, kui kohaldatakse pensioniõiguste arvutusmeetodit, mis on sätestatud pensionikindlustuse seaduse nr 155/1995 § 105a lõikes 1 ja valitsuse määruses nr 587/2006, millega kehtestatakse pensioniõiguste vastastikuse ülekandmise üksikasjalik kord seoses Euroopa ühenduste pensioniskeemiga? Kas

6 — R. Časta arvestuste kohaselt on tema kindlustusperioodi pikkus 17 aastat ja 259 päeva. Erinevust saab selgitada sellega, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei võtnud arvesse kindlustusperioode, mil sissemakseid ei tehtud.

7 — See on eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvutatud summa. R. Časta nimetas kohtule 1 124 633,40 Tšehhi krooni suuruse summa.

selles kontekstis omab tähtsust, et konkreetsel juhtumil on kõnealuse arvutusmeetodi tagajärg see, et liidu pensioniskeemi ülekandmiseks pakutavate pensioniõiguste suuruseks määratakse vähem kui pool ametniku poolt siseriiklikku pensioniskeemi tehtud sissemaksete summast?

3. Kas Euroopa Kohtu otsust kohtuasjas C-293/03: *My* tuleb tõlgendada nii, et liidu pensioniskeemi ülekantavate pensioniõiguste väärtuse arvutamiseks kindlustusperioodil põhineva kindlustusmatemaatilise meetodi abil peab isikustatud baasosa hulka arvama ka pensioniõiguste ülekandmise taotluse esitamise kuupäevale eelnenud perioodi, mil liidu ametnik on juba teinud sissemakseid liidu pensioniskeemi?”

20. Kirjalikud seisukohad esitasid R. Časta, Česká správa sociálního zabezpečení, Tšehhi Vabariik ja komisjon.

21. Kohtuistungil, mis toimus 13. märtsil 2013, esitasid suulised seisukohad R. Časta, Tšehhi Vabariik ja komisjon.

IV. Õiguslik hinnang

A. Sissejuhatavad märkused

22. Enne eelotsuse küsimuste käsitlemist tuleb esitada mõned kohtupraktikast, eelkõige kohtuotsusest *My*⁸ tulenevad seisukohad, mis on minu arvates käesoleval juhul asjakohased.

23. Personaleeskirjade VIII lisa artikli 11 lõige 2 annab liidu teenistusse astunud ametnikule õiguse⁹ kanda Euroopa Liidu kindlustusskeemi üle eelnevalt liikmesriigis omandatud pensioniõigused. See kindlustusskeemide kooskõlastamine toimub kahes etapis: esimeses etapis määrab pädev siseriiklik asutus kindlaks pensioniõiguste väärtuse ja see kantakse üle liidule. Euroopa Kohtu praktika kohaselt on liikmesriigid vastavalt personaleeskirjade VIII lisa artikli 11 lõikele 2 koostoimes ELL artikli 4 lõikega 3 kohustatud võtma selleks vajalikud meetmed.¹⁰

24. Teises etapis arvestavad EL institutsioonid selle väärtuse ümber pensioniõigusliku staaži aastate arvuks, mis lisatakse EL pensioniskeemi.¹¹ Kogumaksumuse arvutamine on liikmesriikide ülesanne,¹² esitatud küsimused puudutavad seega selle protsessi esimest etappi.

25. Pensioniõiguste ülekandmise võimaluse eesmärk on lihtsustada liikmesriigis asuvalt töö- või teenistuskohalt liidu teenistusse astumist ja tagada liidule võimalus värvata asjatundlikku ja kogenud personali.¹³

26. Asjatundliku personali värbamise eesmärgist, mille saavutamisel abistavad liitu ELL artikli 4 lõikes 3 sätestatud lojaalse koostöö põhimõtte kohaselt liikmesriigid, tuleneb aluspõhimõte, millest on minu arvates juhindunud vaidlusalust sätet puudutav Euroopa Kohtu praktika: liikmesriigis töötava isiku pensioniolukord ei või EL ametnikuks astumise tõttu halveneda.

8 — 16. detsembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-293/03: *My* (EKL 2004, lk I-12013).

9 — 14. juuni 1990. aasta otsus kohtuasjas C-37/89: *Weiser* (EKL 1990, lk I-2395, punkt 12).

10 — 20. oktoobri 1981. aasta otsus kohtuasjas 137/80: komisjon *vs.* Belgia (EKL 1981, lk 2393, punktid 9 ja 18); 20. märtsi 1986. aasta otsus kohtuasjas 72/85: komisjon *vs.* Madalmaad (EKL 1986, lk 1219, punkt 16); 18. aprilli 1989. aasta otsus kohtuasjas 130/87: *Retter* (EKL 1989, lk 865, punkt 22); 17. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas C-52/96: komisjon *vs.* Hispaania (EKL 1997, lk I-4637, punkt 9).

11 — Personaleeskirjade VIII lisa artikli 11 lõige 2. Üldkohtu 18. märtsi 2004. aasta otsus kohtuasjas T-67/02: *Radauer vs. nõukogu* (EKL AT 2004, lk I-A-89 ja II-395, punktid 29 ja 30).

12 — 9. novembri 1989. aasta otsus liidetud kohtuasjades 75/88, 146/88 ja 147/88: *Bonazzi-Bertottilli jt* (EKL 1989, lk 3599, punkt 17).

13 — Eespool 10. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia, punkt 11 ja eespool 8. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus *My*, punkt 44.

27. See aluspõhimõte tuleb esile eelkõige kohtuotsuses My. Selles kohtuasjas oli Euroopa Ühenduste Nõukogu ametnik, kes oli osalenud 27 aastat Euroopa ühenduste ja enne seda 19 aastat Belgia pensioniskeemis, sõnaselgelt loobunud Belgias omandatud pensioniõiguste ülekandmisest ühendusele. Ennetähtaegset vanaduspensioni, mida ta Belgias taotles, talle ei võimaldatud, kuna tal ei olnud Belgia kindlustusskeemis täitunud selleks vajalikku 35 kindlustusaastat.

28. Kuigi personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõikes 2 ei ole sõnaselgelt ette nähtud siseriiklikku vanaduspensioni juhul, kui EL ametnik loobub oma pensioniõiguste ülekandmisest, sedastas Euroopa Kohus, et liikmesriik, kes keeldub oma pensionisüsteemi kohase ennetähtaegse vanaduspensioni õiguse andmisel arvesse võtmast ühenduse süsteemis töötatud aega, rikub personalieeskirjade sätteid koostoimes EÜ artikliga 10 (nüüd ELL artikli 4 lõige 3).¹⁴ Kohtujurist Tizzano kaalutlustest nähtub, et Euroopa Kohtu arutluskäigus oli nimetatud aluspõhimõtte otsustava tähtsusega. Ta märkis nimelt, et sätte sellise tõlgendamisega soovitakse „tagada ametnike sotsiaalkindlustuse kontinuiteet”.¹⁵

29. Kohtuasjast My nähtub, et põhimõtet, mille kohaselt ei või liikmesriigis töötava isiku pensioniolukord EL ametnikuks saamisel halveneda, kohaldatakse nii siseriiklike pensioniõiguste ülekandmise kui ka nende ülekandmisest loobumise korral.

30. EL ametniku puhul, kes otsustab pensioniõiguste ülekandmisest loobuda, peab siseriiklik õigus arvestama pensioniõiguste saamiseks ettenähtud minimaalse kindlustusperioodi hulka liidu asutuste teenistuses töötatud aastad¹⁶ ja seega tagama omandatud õigustele vastava osalise pensioni.

31. Minu arvates nähtub nimetatud aluspõhimõttest, et kui EL teenistusse astuv ametnik otsustab pensioniõiguste ülekandmise kasuks, peab tema rahaline olukord olema pärast pensioniõiguste ülekandmist samaväärne, kui see oleks olnud siseriiklikku pensioniskeemi jäädes. Teisisõnu nõuab see põhimõtte, et kui EL teenistusse astumise korral loobutakse pensioniõiguste ülekandmisest, vastaks osalise pensioni väärtus, või kui pensioniõigused kantakse üle, siis ülekantava rahasumma väärtus, pensioniõiguste väljaarvutatud väärtusele liikmesriigi pensioniskeemi jäämise korral.

B. Esimene eelotsuse küsimus

32. Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kuidas tuleb käsitada mõistet „pensionõiguste kogumaksumus”, mis lisati määrusega nr 723/2004 personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõikesse 2. Seejuures tuleb eelkõige selgitada selle mõiste ning enne nimetatud määruse jõustumist kohaldatud pensioniõiguste kindlustusmatemaatilise väärtuse ja kindlasummalise tagasiosimisväärtuse mõistete suhet.

33. R. Časta on seisukohal, et pensioniõiguste kogumaksumus määratakse kindlaks siseriiklike kriteeriumide kohaselt, kusjuures tuleb siiski arvesse võtta kindlustusperioodi ja kindlustatu tehtud sissemakseid. Sissemaksetest rahastatavas kindlustusskeemis peab kogumaksumus olema kindlustusmaksetega proportsionaalne. Eelotsusetaotluse kohaselt väidab R. Časta ka, et alates määruse nr 723/2004 jõustumisest ei ole kindlustusmatemaatilist väärtust enam lubatud kasutada ülekantavate õiguste arvutusmeetodina.

34. Tšehhi Vabariik on seevastu arvamusel, et pensioniõiguste kogumaksumuse mõiste kirjeldab õigustatud isiku tulevase pensioni rahalist ekvivalenti. Personalieeskirjade sõnastuse muutmine määrusega nr 723/2004 ei välistanud kindlustusmatemaatilise väärtuse kasutamist arvutusmeetodina, vaid pigem kinnitas liikmesriikide pädevust kehtestada kogumaksumuse arvutusmeetod, pidades silmas

14 — Eespool 8. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus My, punktid 45–49.

15 — Kohtujurist Tizzano ettepanek eespool 8. joonealuses märkuses viidatud kohtuasjas My, ettepaneku punkt 95.

16 — 9. juuli 2010. aasta määrus liidetud kohtuasjades C-286/09 ja C-287/09: Ricci (EKL 2010, lk I-93, punktid 30–33).

ka liikmesriikide õigust määrata kindlaks oma sotsiaalkindlustussüsteemi aluspõhimõtted (ELTL artikli 153 lõige 4). Arvutusmeetod sõltub pensioniskeemi liigist. Ka Euroopa Komisjon leiab, et määrusega 723/2004 kehtestatud muudatusega anti liikmesriikidele kogumaksumuse arvutusmeetodite osas suurem vabadus.

35. Enne, kui seda määrusega nr 723/2004 muudeti, andis personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõige 2 liikmesriikidele kaks võimalust ja sätestas, et ühenduse ametnikul on õigus lasta siseriiklikust skeemist ühendusele tasuda „vanaduspensionioiguse kindlustusmatemaatiline väärtus või selle kindlasummaline tagasiostmisväärtus”.

36. Euroopa Kohus on need mõlemad mõisted määratlenud kohtuasjas Bodson. Kindlustusmatemaatilist väärtust kasutatakse selle määratluse kohaselt „tulevase perioodiliselt makstava hüvitise”, käesoleval juhul pensioni nüüdisväärtuse arvutamiseks, nii et oodatavat vanaduspensionidiskonteeritakse, pidades silmas ennetähtaegset maksmist ja surmariski enne tähtaja saabumist. Kindlasummalise tagasiostmisväärtuse arvutamiseks liidetakse seevastu „kindlustatu ja vajaduse korral tema tööandja sissemaksed, millele võib lisanduda intress”.¹⁷ Kohtuasjas komisjon vs. Luksemburg selgitas Euroopa Kohus, et nende kahe arvutusmeetodi vahel võib valida liikmesriik ja et ametnikul ei ole seda õigust.¹⁸ Pensionioiguste ülekandmine peab olema võimalik ka siis, kui need on piiratud, tingimuslikud või tulevased või vanaduspensionid koheseks määramiseks ebapiisavad.¹⁹

37. Pärast kõnealuse sätte muutmist määrusega nr 723/2004 näeb see ette „pensionioiguste kogumaksumuse” ülekandmise. Seda arvestades tekib eelotsusetaotluse esitanud kohtul küsimus, millised on selle muudatuse tagajärjed seoses kahe sättes varem nimetatud arvutusmeetodiga.

38. Personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõike 2 sõnastusest, ülesehitusest, ettevalmistavatest materjalidest ning mõttest ja eesmärgist nähtub, et kogumaksumus tähistab pensionioiguste matemaatiliselt kindlaksmääratud väärtust, ilma et arvutusmeetodit oleks täpsustatud.

39. Sõnastuse kohaselt on „pensionioiguste kogumaksumus” rahasumma, mis vastab pensionioiguste väärtusele. Sellest ei nähtu sõnaselgelt, kuidas kogumaksumus kindlaks määratakse, kuid see viitab siiski tulevaste (võimalike) pensionioiguste väärtuse arvutamisele ühenduse pensioniskeemi ülekandmise kuupäeva kohaselt, seega kindlustusmatemaatilisele väärtusele.

40. Ka kõnealuse sätte süstemaatiline tõlgendamine annab mõista, et ülekantava rahasumma arvutamine kindlustusmatemaatilise väärtuse abil on vähemalt lubatud. Personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõige 1 sätestab nimelt, nagu komisjon õigesti rõhutab, et kui EL ametnik lahkub EL teenistusest ja liitub siseriikliku pensioniskeemiga, arvutatakse pensionioiguste väärtus just sel meetodil. Ei ole tõenäoline, et arvutusviis, mida EL ise kasutab, oleks liikmesriikidele keelatud.

41. Sätte ettevalmistavatest materjalidest nähtub, et sätte muutmine andis liikmesriikidele võimaluse valida ülekantava rahasumma arvutamiseks kahe varem sõnaselgelt sätestatud meetodi asemel mõni muu arvutusmeetod (nt segamudel). Nii põhjendas komisjon personalieeskirjade muutmise ettepanekut sõnaselgelt „suurema neutraalsuse tagami[sega] pensionioiguste ülekandmisel” [mitteametlik tõlge].²⁰

17 — 18. märtsi 1982. aasta otsus kohtuasjas 212/81: Bodson (EKL 1982, lk 1019, punktid 7 ja 8).

18 — 17. detsembri 1987. aasta otsus kohtuasjas 315/85: komisjon vs. Luksemburg (EKL 1987, lk 5391, punkt 22) ja 4. mai 1988. aasta otsus kohtuasjas 64/85: Watgen (EKL 1988, lk 2435, punkt 9).

19 — Eespool 10. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Belgia, punkt 12.

20 — KOM(2002) 213 (lõplik), lk 5.

42. Igasuguse kahtluse erinevate, eelkõige sättes varem nimetatud arvutusmeetodite lubatavuse suhtes kõrvaldab sätte eesmärgi analüüs. Olen juba märkinud, et kõnealuse sätte eesmärk on võimaldada EL-l värvata asjatundlikku ja kogenud personali, tagades neile eelnevalt liikmesriigi siseriiklikus skeemis omandatud pensioniõigused.

43. Euroopa Kohus on juba sedastanud, et personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõike 2 eesmärk ei ole liikmesriikide pensioniskeemide ühtlustamine.²¹ Selliseks ühtlustamiseks ei ole liidul ka pädevust:²² ELTL artikli 153 lõikes 4 on sõnaselgelt nimetatud „liikmesriikide õigust kindlaks määrata oma sotsiaalkindlustussüsteemi aluspõhimõtted”. Liit võtab ainult „sotsiaalkindlustuse valdkonnas meetmeid, mis on vajalikud töötajate liikumisvabaduse tagamiseks”.²³

44. Kuna liikmesriikidel on põhimõtteline sotsiaalkindlustussüsteemide kujundamise pädevus, on tekkinud väga palju erinevaid skeeme.²⁴ Nende rahastamine võib põhineda näiteks ümberjaotamisel või fondidel. Hüvitiste suurus võib olla seotud tehtud sissemaksete suurusega, sõltuda fondidel põhineva skeemi korral täielikult kogunenud summa suurusest (*defined-contribution*, määratud sissemaksega skeem) või olla kindlaks määratud sissemaksetest sõltumatult, näiteks kindlustusperioodi ja õigustatud isiku palga alusel või kindlamääralise pensionina (*defined-benefit*, määratud väljamaksega skeem).²⁵

45. Skeemide rohkusest järeldub paratamatult, et palju on ka arvutusmeetodeid, mille seast liikmesriigid võivad valida. Kui pensioniskeemis määratakse pension näiteks ainult aktsiafondi tehtud sissemaksete väärtuse alusel, on pensioniõiguste kogumaksumuse arvutamine kindlustusmatemaatilise väärtuse abil problemaatiline, kuna pensioniõigusi ei ole võimalik kindlaks määrata. Kindlasummalise tagasiostmisväärtuse arvutamine eeldab seevastu oma määratluse kohaselt kindlustusmaksete olemasolu, mida eelotsusetaotluse esitanud kohtu teabe kohaselt Tšehhi Vabariigis enne 1993. aastat ei olnud, kuna pensioni maksti maksutuludest. Kuid ka sissemaksetest rahastatava skeemi puhul näib kogumaksumuse arvutamine kindlasummalise tagasiostmisväärtusena olevat skeemiga vastuolus, kui pension ei sõltu üldse kindlustusmaksetest.

46. Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele eelotsuse küsimusele vastata, et mõiste „pensioniõiguste kogumaksumus” personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõikes 2 tähistab pensioniõiguste matemaatiliselt kindlaksmääratud väärtust, ilma et arvutusmeetodit oleks täpsustatud. Seniseid arvutusmeetodeid on lubatud kasutada ka pensioniõiguste kogumaksumuse kindlaksmääramiseks.

C. Teine eelotsuse küsimus

47. Teine küsimus puudutab liidule tasutava pensioniõiguste kogumaksumuse siseriiklikus õiguses sätestatud arvutusmeetodi kooskõla personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõikega 2 koostoimes ELL artikli 4 lõikega 3, kusjuures eelotsusetaotluse esitanud kohus tõstab iseäranis esile, et konkreetsel juhul kasutatud arvutusmeetodi tõttu on kogumaksumus väiksem kui pool tehtud pensionimaksetest. Küsimus on eriti tundlik seetõttu, et menetlusosaliste esitatud teabe kohaselt näeb Tšehhi õigus ette pensioniõiguste kogumaksumuse ülekandmise ainult EL teenistusse astuvate pensionikindlustatute puhul ja asjaomased sätted on kehtestatud just nende jaoks. Seega on tegemist käesolevaks juhuks loodud eeskirjaga, mis mõjutab eelkõige võrdse kohtlemise põhimõtte analüüsi.

21 — Eespool 18. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Luksemburg, punkt 21.

22 — Kohtujurist Bot’ettepanek kohtuasjas C-343/08: komisjon vs. Tšehhi Vabariik, milles otsus tehti 14. jaanuaril 2010 (EKL 2010, lk I-461, ettepaneku punkt 53), 30. jaanuari 1997. aasta otsus kohtuasjas C-340/94: de Jaeck (EKL 1997, lk I-461, punkt 18).

23 — ELTL artikkel 48.

24 — Komisjon rääkis kohtuistungil rohkem kui 300 variandist.

25 — Vt OECD, *Pensions at a Glance*, 2005; ajakohastatud dokumendis OECD, *Pensions at a Glance*, 2011. Skeemide muutmise kohta vt komisjoni valge raamat „Piisava, kindla ja jätkusuutliku pensioni tagamise tegevuskava”, KOM(2012) 55 (lõplik), 16.2.2012.

48. Nagu faktilistest asjaoludest nähtub, on küsimuse taustaks Tšehhi pensioniskeem, mille olulisi tunnusoone ma tublisti lihtsustatult kirjeldan. Nimetatud skeemi rahastatakse põhimõtteliselt ümberjaotamise alusel ja sellesse teevad alates 1993. aastast sissemaksid tööandjad ja töötajad. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu teabe kohaselt on pensionile jäämisel makstav pensionisumma õiguslikult kindlaks määratud (*defined-benefit*, kindlaksmääratud hüvitisega skeem)²⁶ ja selle arvutamiseks kasutatakse valemit, mis arvestab lisaks kogu kindlustusperioodile ka sissetuleku suurus, kuid viimast siiski tugevalt vähendatud määral. See tähendab, et suurema sissetulekuga kaasneb küll suurem pension, kuid teatavat sissetulekupiiri ületavaid summasid võetakse siiski arvesse vaid vähendatud määral. Skeemi iseloomustab seega tugev solidaarsus.

49. Kui pensionikindlustatu liitub EL kindlustusskeemiga, kantakse üle pensioniõiguste kindlustusmatemaatiline väärtus.²⁷ Ettenähtud arvutusmeetodi kohaselt moodustas R. Časta pensioniõiguste väärtus kokkuvõttes alla 50% tema ja ta tööandja tehtud sissemaksetest.

50. R. Časta arvates rikub see arvutusmeetod personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõiget 2, ELL artikli 4 lõiget 3 ja ELTL artiklit 45. Ta väitis juba eelotsusetaotluse esitanud kohtule, et kogumaksumus peaks olema ligilähedane tehtud sissemaksete kogusummale või seda isegi ületama. Siseriiklikud eeskirjad seavad Tšehhi Vabariigist pärit EL ametnikud teistest liikmesriikidest pärit ametnikega võrreldes ebasoodsamasse olukorda. Kasutatud arvutusmeetod on arusaamatu, põhineb sellistel parameetritel (nagu kohaldatud intressimäär), mis erinevad siseriikliku vanaduspensioni arvutamisel kasutatavatest parameetritest, ja oodatava eluea andmetel, mis ei ole kooskõlas Eurostati andmetega.

51. Tšehhi Vabariik, nagu kaudselt ka põhikohtuasja vastustaja, peab kasutatud arvutusmeetodit õiguspäraseks. ELL artikli 4 lõiget 3 on järgitud, kuna Tšehhist pärit EL ametnikud ei kannu pensioniõiguste ülekandmisel kaotusi võrreldes Tšehhi pensioniskeemi jäänud isikutega. Tšehhi pensioniskeemi iseloomustab tugev solidaarsus, mis tähendab paratamatult seda, et suurtele kindlustusmaksetele vastavad proportsionaalselt väiksemad pensionihüvitised.

52. Komisjoni arvates ei sätesta ei personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõige 2 ega ELL artikli 4 lõige 3 nende meetmete täpset sisu, mida liikmesriigid peavad pensioniõiguste kogumaksumuse ülekandmiseks võtma. Liikmesriikide kohustused piirduvad seega kogumaksumuse ülekandmise mehhanismi kehtestamisega.

53. Liikmesriikidel on nende meetmete osas, mida nad peavad võtma personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõike 2 rakendamiseks vastavalt eeltoodule, märkimisväärne kaalutlusruum, kuid siiski mitte täielik kaalutlusõigus. Nad peavad järgima eelkõige kaht aluspõhimõtet. Esiteks peavad võetud rakendusmeetmed tõhusalt täitma personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõike 2 nõudeid ja seega vastama eespool nimetatud²⁸ aluspõhimõttele. Teiseks peavad meetmed järgima võrdse kohtlemise põhimõtet.

54. Personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõike 2 nõuete tõhusa täitmise nõude kohaselt ei või ametniku pensioniolukord liidu teenistusse astumisega halveneda. Liikmesriigid peavad seega üle kandma ametniku poolt liikmesriigis omandatud pensioniõiguste finantsmatemaatiliselt õigesti arvutatud kogumaksumuse *tervikuna*, võttes aluseks tegeliku ülekandekuupäeva.

26 — R. Časta leiab, et kindlaks on määratud sissemaksed, kuid mitte pension. Euroopa Kohus peab lähtuma eelotsusetaotluse esitanud kohtu antud iseloomustusest.

27 — Õigusnorme on üksikasjalikumalt kirjeldatud eelkõige käesoleva ettepaneku punktides 11 ja 12.

28 — Käesoleva ettepaneku punkt 26.

55. Kui kogumaksumus arvutatakse kindlustusmatemaatilise väärtuse abil, nagu Tšehhi pensioniskeemi puhul, tuleb arvutamiseks kasutada kindlustusmatemaatilisel ja statistiliselt põhjendatud intressimääri, suremustabeleid ja valemid. Kasutatud parameetrid peavad lisaks arvestama eelkõige diskrimineerimiskeeluga.²⁹

56. Selliste parameetrite kasutamine, mis R. Časta väitel erinevad siseriikliku pensioni arvutamiseks kasutatavatest parameetritest, on lubatud, kui kindlustusmatemaatilise väärtuse arvutamine toimub teise matemaatilise tehte abil kui siseriikliku pensioni arvutamine. Ka ei ole liikmesriigid kohustatud tuginema Eurostati statistikale, kui neil on muid usaldusväärseid allikaid.

57. Muud nõuded meetmetele, mida liikmesriigid personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõike 2 raames võtavad, tulenevad võrdse kohtlemise põhimõttest.

58. R. Časta ei saa siiski tugineda ei sellele, et kogumaksumuse teistsuguse arvutusmeetodi kasutamine põhjustab diskrimineerimist võrreldes teistest liikmesriikidest pärit EL ametnikega,³⁰ ega diskrimineerimisele võrreldes Tšehhi skeemis kindlustatutega, kes liituvad mõne teise liikmesriigi pensioniskeemiga ja saavad kasu EL kooskõlastatud meetmetest.³¹ Mõlemal juhul tugineb eristamine liikmesriikide pädevusele oma pensionisüsteemi korraldada.

59. Ei oleks siiski õiguspärane, kui liikmesriigi siseriiklikus õiguses oleks pensioniõiguste ülekandmiseks riigi kahe kindlustusskeemi vahel ette nähtud arvutusmeetodeid, mida ei saa kasutada need siseriiklikus kindlustusskeemis osalejad, kes astuvad liidu teenistusse. Seda, et sellisel juhul tuleb sama arvutusmeetodit kasutada ka liidu ametniku õiguste ülekandmiseks, on Euroopa Kohus juba sedastanud.³² Samuti ei või liikmesriik keelata liidu ametnikele sellist pensioniõiguste kogumaksumuse arvutusmeetodit, mida saavad kasutada tema kindlustusskeemis osalejad, kes siirduvad rahvusvahelisse organisatsiooni.

60. Siseriikliku kohtu ülesanne on kindlaks teha, kas siseriiklikus õiguses on eespool kirjeldatud nõudeid järgitud.

61. Lõpuks tuleb käsitleda eelotsusetaotluse esitanud kohtu toodud võrdlust arvutatud kogumaksumuse ja tehtud sissemaksete vahel. Selline võrdlus ei ole kuigi asjakohane, kui – nagu Tšehhi pensioniskeemis – kindlustusmaksed ei mõjuta vanaduspensionide suurus, kuid kogumaksumus arvutatakse selle vanaduspensionide kindlustusmatemaatilise väärtuse abil.

62. Sellisel juhul ei saa välistada, et kogumaksumuse arvutamine võib eelkõige solidaarse pensionisüsteemi ja suure sissetuleku saaja puhul viia tulemuseni, mis on teatavatel juhtudel tunduvat väiksem pensioniskeemi tasutud maksetest. Sellise skeemi puhul rahastavad nimelt suurema sissetuleku saajad oma sissemaksetega väiksema sissetuleku saajate pensioniõigusi.

29 — Vt selle kohta seoses ühenduse seadusandja kohustustega 11. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-227/04 P: *Lindorfer vs. nõukogu* (EKL 2007, lk I-6767, punktid 52, 58 ja 59).

30 — Liikmesriigi täielik keeldumine pensioniõiguste ülekandmise võimaldamisest põhjustab siiski diskrimineerimist. Vt eespool 10. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Belgia, punkt 19.

31 — Nõukogu 14. juuni 1971. aasta määrus (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pere liikmete suhtes (EÜT L 149, lk 2; ELT eriväljaanne 05/01, lk 35); nüüd Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta (ELT L 166, lk 1; ELT eriväljaanne 05/05, lk 72). Viimati nimetatud määrus kehtib selle artikli 91 kohaselt alates 1. maist 2010. Vt Schreiber, F., „Art. 91”, teoses: Schreiber, F. jt (väljaandja), *VO (EG) Nr. 883/2004*, C.H.Beck, München, 2012.

32 — Eespool 18. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Luksemburg, punkt 24 ja eespool 18. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus *Watgen*, punkt 10.

63. Olen juba märkinud, et siseriikliku sotsiaalkindlustussüsteemi aluspõhimõtete kindlaksmääramine on liikmesriikide pädevuses. Juba sellest nähtub, et liikmesriigi pensioniskeemi solidaarsus ei ole EL õigusega vastuolus. Solidaarne pensionisüsteem on kaasaegse heaoluriigi õiguslik ja ajalooline saavutus, mis toob kasu rahvale tervikuna.³³ Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 34 lõikes 1, mida ei saa vaidlusaluse sätte tõlgendamisel tähelepanuta jätta, on sõnaselgelt sätestatud, et „[l]iit tunnustab ja austab õigust sotsiaalkindlustushüvitistele [...], mille kaudu pakutakse liidu õiguse ning siseriiklike õigusaktide ja tavadega ettenähtud eeskirjade kohast kaitset [...] eakuse [...] korral”.

64. Seoses teise küsimusega teen ma seega ettepaneku tõlgendada personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõiget 2 koostoides ELL artikli 4 lõikega 3 nii, et liikmesriigis töötava isiku astumine EL teenistusse ei või halvendada tema pensioniolukorda seoses tema pensioniõigustega. Pensioniõiguste kogumaksumuse arvutamise meetod, mida liikmesriik nende õiguste ülekandmisel kasutab, peab eelkõige põhinema põhjendatud parameetritel, olema finantsmatemaatiliselt õige ning järgima võrdsuse põhimõtet. Kas need nõuded on täidetud, peab kindlaks määrama siseriiklik kohus. Nende nõuete kohaselt kindlustusmatemaatilise väärtuse abil arvutatud kogumaksumus, mis on tunduvalt väiksem tehtud sissemaksete summast, on eeltoodud põhjustel põhimõtteliselt lubatud.

65. Eelotsusetaotluse esitanud kohus näib lisaks esitavat miinimumväärtust puudutava küsimuse seoses kogumaksumuse ja sissemaksete suhtega, pidades oluliseks sümboolset 50% osakaalu. Eeltoodud arvestades on siiski ilmne, et ei ole mõtet kindlaks määrata täpset miinimumprotsenti, millest allapoole jääva protsendimäära puhul rikutaks kindlasti EL õigust. Pealegi, kuna käesoleval juhul langeb kogumaksumuse ja sissemaksete suhe esitatud sümboolse väärtusega umbkaudu kokku, siis on eelmises punktis antud vastus minu arvates teisele eelotsuse küsimusele vastamiseks piisav.

D. Kolmas eelotsuse küsimus

66. Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas Euroopa Kohtu otsust kohtuasjas My tuleb mõista nii, et liikmesriik peab liidu teenistusse astunud ametniku pensioniõiguste kogumaksumuse arvutamiseks kindlustusmatemaatilise väärtuse abil arvama isikustatud baasosa hulka ka perioodi, mil ametnik osales juba liidu kindlustusskeemis, kuid ei olnud veel pensioniõiguste ülekandmise taotlust esitanud. Küsimuse taustaks on asjaolu, et menetlusosaliste esitatud teabe kohaselt on EL teenistusse astuva ametniku pensioniõiguste kogumaksumuse ülekandmine ainus juhtum, kui Tšehhi pensioniskeemis osalejale, kellel ei ole täitunud minimaalne kindlustusperiood,³⁴ Tšehhi pensioniskeemist tasutakse.

67. R. Časta toetab kohustust nimetatud perioodi pensioniõiguste kogumaksumuse kindlustusmatemaatilisel arvutamisel arvestada, võttes aluseks määruse nr 883/2004 artiklis 52 ette nähtud arvutusmeetodi. Ta märgib, et pensioniõiguste ülekandmisega Euroopa Liidu pensioniskeemi kaotab ta kõik oma õigused Tšehhi pensioniskeemis.

68. Tšehhi Vabariik on seisukohal, et nimetatud perioodi arvestamise kohustus ei tulene kohtuotsusest My, mille aluseks olid hoopis teistsugused asjaolud. Pigem nähtub juba personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõike 2 sõnastusest, et kogumaksumuse arvutamisel tuleb arvestada ainult siseriiklikus pensioniskeemis osalemise kestust. Kui liikmesriigid arvestaksid pensioniõiguste kogumaksumuse arvutamisel liidu pensioniskeemiga liitumise ja pensioniõiguste ülekandmise taotluse esitamise vahelist perioodi, tähendaks see, et nimetatud perioodi arvestataks pensioni arvutamisel topelt. Põhikohtuasja vastustaja ja komisjon jagavad seda seisukohta.

33 — Ritter, G., *Der Sozialstaat, Entstehung und Entwicklung im internationalen Vergleich*, Oldenbourg, München, 3. Aufl., 2010.

34 — Sellises olukorras on ka R. Časta. Tema kirjalike seisukohtade kohaselt on minimaalne kindlustusperiood 25 aastat, kohtuistungil väidetu kohaselt 35 aastat. Erinevust võib selgitada sellega, et Tšehhi Vabariigis algselt kehtestatud 25-aastast minimaalset kindlustusperioodi pikendatakse alates 2010. aastast järk-järgult minimaalselt 35 aastani. OECD, *Pensions at a Glance*, 2011, lk 212.

69. Liikmesriikidel ei ole kohustust arvata pensioniõiguste kogumaksumuse arvutamisel isikustatud baasosa hulka ka periood, mil ametnik osales juba liidu pensioniskeemis, kuid ei olnud veel pensioniõiguste ülekandmise taotlust esitanud.

70. Liikmesriikide sellist kohustust ei tulene kohtuotsusest *My*, mis – nagu eespool öeldud –, ei puudutanud EL ametnikku,³⁵ kes laseb oma pensioniõigused EL-le üle kanda, personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõike 2 sõnastusest, mis käsitleb „[varasema] teenistuse või tegevustega” siseriiklikus pensioniskeemis „omandatud” pensioniõigusi, ega määrusest nr 883/2004, mis ei ole selle artikli 2 lõike 1 kohaselt kohaldatav liidu institutsioonide ametnikele.³⁶ Asjaolu, et R. Časta kaotab Tšehhi skeemi õigused pensioniõiguste ülekandmise korral, tuleneb sellest, et ta vahetab kindlustusskeemi, milles ta osaleb.

V. Ettepanek

71. Sellepärast teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata talle esitatud küsimustele järgmiselt:

1. Mõiste „pensionõiguste kogumaksumus” personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõikes 2 tähistab pensioniõiguste matemaatilisel kindlaksmääratud väärtust, ilma et arvutusmeetodit oleks täpsustatud. Seniseid arvutusmeetodeid on lubatud kasutada ka pensioniõiguste kogumaksumuse kindlaksmääramiseks.
2. Personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 lõiget 2 koostoimes ELL artikli 4 lõikega 3 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigis töötava isiku astumine EL teenistusse ei või halvendada tema pensioniolukorda seoses tema pensioniõigustega. Pensioniõiguste kogumaksumuse arvutamise meetod, mida liikmesriik nende õiguste ülekandmisel kasutab, peab olema eelkõige finantsmatemaatiliselt õige, põhinema põhjendatud parameetritel ning järgima võrdse kohtlemise põhimõtet. Kas need nõuded on täidetud, peab kindlaks määrama siseriiklik kohus. Nende nõuete kohaselt kindlustusmatemaatilise väärtuse abil arvutatud kogumaksumus, mis on tunduvalt väiksem tehtud sissemaksete summast, on seejuures põhimõtteliselt lubatud.
3. Liidu teenistusse astunud ametniku pensioniõiguste kogumaksumuse arvutamisel kindlustusmatemaatilise meetodi abil ei tule isikustatud baasosa hulka arvata perioodi, mil ametnik osales juba liidu pensioniskeemis, kuid ei olnud veel pensioniõiguste ülekandmise taotlust esitanud.

35 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 27 ja 28.

36 — Määruse nr 1408/71 artikli 2 lõikes 1 sätestatu kohta vt 3. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-411/98: Ferlini (EKL 2000, lk I-8081, punkt 41) ja eespool 8. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus *My*, punkt 35.